Ἔτος Β'. Περ. Β. Ἐν Ἀθήναις τῇ 10—20 Σεπτεμβρίου 1897 Ἀριθ. 14—15

Η ΦΥΣΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ
Ὁδὸς Ἀλεξ. Σούτσου ἀριθ. 17.
Πάροδος Λυκαβητοῦ.
Συνδρ. Ἐσωτερικοῦ φρ. 12.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ
Συνδρ. Ἐξωτερικοῦ φρ. 15.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ—ΘΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ—ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ο ΜΕΓΑΣ ΚΩΔΩΝ ΕΝ ΜΟΣΧΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΙ ΚΩΔΩΝΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΠΕΡΡΙΕ ΚΑΖΙΜΙΡ

Ὁλοὺς λόγος ἐσχάτως ἐγένετο περὶ τοῦ μεγάλου κώδωνος τῆς ἐν Παρισίοις ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Καρδίας, (Sacre-Cœur) ὅστις κατεσκευάσθη πρό τινος χρόνου καὶ διήγειρε τὴν περιέργειαν τοῦ κοινοῦ διὰ τὸ μέγεθος καὶ βάρος αὐτοῦ 16,500 χιλογράμμων. Πολλοὶ ἀγνοοῦσιν, ὅτι τοιοῦτοι κολοσσιαῖοι κώδωνες, πλὴν τῶν ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ναοῖς ὑπαρχόντων, εὑρίσκονται καὶ ἀλλαχοῦ.

Εἰς τὰς παγόδας τῶν Ἰνδιῶν ἀπαντᾷ τις κώδωνας καταπληκτικῶν διαστάσεων. Οὗτοι στεροῦνται γλωσσίδων καὶ εἶναι ἥττον εὐρύστομοι τῶν ἡμετέρων, ἔχουσι δέ τινες βάρος ἀπίστευτον. Οὕτως ὁ μεγαλείτερος κώδων τῆς παγόδας τοῦ Ρογγοὼν ζυγίζει 50,900 χιλιόγραμμα. Ἐν ἐλλείψει δὲ γλωσσίδων πλήττουσι τοὺς κώδωνας τούτους διά κεράτων ἐλάφου ἢ κοπάνων ξυλίνων· τά δὲ πλήγματα εἰσι κανονικά.

Ἕτερος περίφημος κώδων ὑπάρχει ἐν Βιρμανίᾳ, ἔχει δὲ ὕψοι 5 μέτρων καὶ διάμετρον 4 1)2· ἐρείδεται δὲ διὰ τριῶν ἰσχυρῶν δοκῶν ἐπὶ δύο ὀγκωδῶν στύλων ἐν τῷ μέσῳ ἄλσους πυκνῶν δένδρων. Σημειωτέον δέ, ὅτι οἱ Βιρμανοὶ φημίζονται διὰ τὴν τῆξιν τῶν κωδώνων καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν κυμβάλων, ἅτινα πληττόμενα διὰ ξυλίνης σφύρας, ἀποκτῶσι περιστροφικὴν κίνησιν καὶ παράγουσιν ἦχον ἁρμονικὸν καὶ ἠχηρόν.

Ὑπάρχουσιν ἔτι ἀνάλογοι κώδωνες ἐν Σινικῇ καὶ ἰδίως ἐν Πεκίνῳ, ὅπου δύναταί τις νὰ ἴδῃ ἕνα ὑπερμεγέθη ἐν τῷ λεγομένῳ ναῷ τοῦ Μεγάλου Κώδωνος. Οὗτος κατεσκευάσθη ἐν ἔτει 1578 μ. Χ. κρέμαται δὲ ἔν τινι πύργῳ ὄπισθεν τοῦ ναοῦ· ὅλη δὲ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια εἶναι πλήρης ἐπιγραφῶν, περιεχουσῶν ἐντολὰς τοῦ Βουδισμοῦ.

Εἰς τῶν μεγίστων κωδώνων τοῦ κόσμου εἶναι ὁ ἐν Μόσχᾳ τῆς Ρωσσίας, ὅστις ἔχει ὕψος 6 μέτρων καὶ εἶναι ἐκτεθειμένος εἰς τὴν μεγάλην πλατείαν.

Τὴν ἐφεύρεσιν τῶν κωδώνων πολλοὶ τῶν ἀρχαιολόγων ἀποδίδουσιν εἰς τοὺς Αἰγυπτίους, οἵτινες διὰ τῆς κρούσεως τούτων ἀνήγγελλον τὰς ἑορτὰς τοῦ Ὀσίριδος. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι, ὅτι κωδωνίσκοι ἦσαν ἐν πολλῇ χρήσει εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Κατά τινα παράδοσιν Κλήμεντος τοῦ Ἀλε-

ξανδρέως, ὁ μέγας ἀρχιερεὺς Ἀαρὼν ἔφερε κωδωνίσκους κάτωθεν τοῦ ἐνδύματός του. Εἰς δὲ τὸν Θεόκριτον ἀναγινώσκομεν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο κωδωνίσκους εἰς τὰς θυσίας, εἰς τὰ μυστήρια τῶν Κορυβάντων καὶ τοῦ Βάκχου. Ἐν γένει δὲ οἱ κώδωνες ἐχρησίμευον εἰς τὴν ἀρχαιότητα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν αὐτῶν σκοπῶν, ὡς καὶ οἱ ἡμέτεροι

Ο ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ ΕΝ ΚΑΙΡΩ ΥΠΝΟΥ

ΦΕΛΙΞ ΦΟΡ

υσιολόγος Ἄγγλος ὁ Δούρχαμ, θεωρῶν ὅτι αἱ ἰδέαι ἡμῶν περὶ τῶν κυκλοφορικῶν συνθηκῶν, ἐν αἷς εὑρίσκεται ὁ ἐγκέφαλος ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου, ἐλλείπουσιν ἔτι πειραματικῆς ὑποστάσεως, διηρεύνησε διὰ πειραμάτων τὸ σπουδαῖον τοῦτο φυσιολογικὸν ζήτημα ἐπὶ ἐγκεφάλων ἐμβίων ζώων. Ἐξετέλεσε δὲ τας ἐρεύνας αὐτοῦ κατὰ τρόπον, οὗ τὴν ἰδέαν δίδει τὸ ἑξῆς πείραμα, ὅπερ εἶναι ἓν τῶν μᾶλλον ἐπιτυχόντων.

Καταστήσας ἀναίσθητον διὰ τοῦ χλωριοφορμίου κύνα καὶ ἀπεκπρίσας διὰ τῆς ἀνατρητικῆς χοινίκης ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν βρεγματικῶν αὐτοῦ ὀστῶν τμῆμα, τὸ μέγεθος ὅσον ἡμιδράχμου, διέταμε τὴν ὑποκειμένην σκληρὰν μήνιγκα. Τὸ οὕτως ἀποψιλωθὲν μέρος τοῦ ἐγκεφάλου ἔτεινε παρευθὺς, ἵνα προεκπέσῃ διὰ τοῦ γενομένου τμήματος. Αἱ κατ' ἐπιπολὴν αὐτοῦ μεγάλαι φλέβες ἐφαίνοντο μικρὸν διατεταμέναι, τὰ δ' ἐλασσόνων διαμέτρων ἀγγεῖα τῆς παχείας μήνιγγος, πλήρη ὀρφνοῦ αἵματος. Ἠδυνάτει δέ τις νὰ διακρίνῃ ὁπωσοῦν ἐνεργῶς τὰς ἀρτηρίας ἀπὸ τῶν φλεβῶν. Ὅσον δ' ἐπὶ πλείονα χρόνον παρετείνετο ἡ εἰσπνοὴ τοῦ χλωριοφορμίου, τοσοῦτον διετείνοντο καὶ αἱ φλέβες. Διακοπείσης τῆς εἰσπνοῆς τοῦ ἀναισθητικοῦ, τὸ ζῶον κατηνέχθη εἰς ὕπνον, τὸ δὲ ἀπεψιλωμένον μέρος τοῦ ἐγκεφάλου αὐτοῦ ἐγένετο ὠχρὸν καὶ συνέπεσε μικρὸν ὑπὸ τὸ ὀστοῦν, τὰ κατ' αὐτὸ φλεβία οὐκέτι ἐφαίνοντο διατεταμένα, τινὰ ἐλασσόνων διαμέτρων ἀγγεῖα διεκρίνοντο ἐκ τοῦ χρώματος αὐτῶν ὡς ἀρτηριακά, πολλὰ δὲ ἄλλα, ἅτινα πρότερον ἐπληθώρουν ὀρφνοῦ αἵματος, μόλις ἔτι διεκρίνοντο. Ὅταν μετά τινας ὥρας, διυπνίσθη τὸ ζῶον, ἐφάνη διαπλούμενον ἀσθενὲς ἔρευθος ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀποψιλωμένην τοῦ ἐγκεφάλου μοῖραν, ἥτις προεξέπεσε καὶ αὖθις διὰ τοῦ τρήματος τοῦ ὀστοῦ.

Ὅσον δὲ μᾶλλον τὸ ζῶον μεθίστατο ἀπὸ τοῦ ὕπνου εἰς τὴν ἐγρήγορσιν, τοσοῦτον πληρέστερα αἵματος ἐφαίνοντο τὰ ἀγγεῖα τῆς παχείας μήνιγγος καὶ τοσοῦτον πολυαιμότερος καὶ μᾶλλον πορφυρόχρους ἐγένετο ὁ ἐγκέφαλος. Ἀπειράριθμα ἀγγεῖα, ἅτινα ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου ἦσαν παντάπασιν ἀόρατα, ἐγένοντο ἤδη ἐκφανῆ. Ἐφαίνετο δὲ τὸ αἷμα διαρρέον δι' αὐτῶν μετ' ἐπισήμου ταχύτητος. Αἱ ἀρτηρίαι, αἱ φλέβες καὶ τὰ τριχοειδῆ ἀγγεῖα τῆς ἀπεψιλωμένης τοῦ ἐγκεφάλου μοίρας ἦσαν πεπληρωμένα καὶ διατεταμένα, διεκρίνοντο δὲ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ τε χρώματος καὶ τῆς διαμέτρου αὐτῶν. Σιτισθέντος εὐθὺς μετὰ ταῦτα τοῦ ζώου καὶ κατενεχθέντος αὖθις εἰς ὕπνον, συνεστάλησαν ἐκ νέου τὰ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον ἀγγεῖα, μέχρι τῆς προτέρας αὐτῶν διαμέτρου, ἐπαναλαβόντα ἅμα τὸ πρότερον αὐτῶν χρῶμα. Ἡ ἀπεψιλωμένη τοῦ ἐγκεφάλου ἐπιφάνεια ἐγένετο καὶ πάλιν ὠχρά. Ὅπως δὲ ἐξάσφαλισθῇ κατὰ τῶν ἐνδεχομένων ἀπατῶν καὶ ἄρῃ ὑπὲρ πᾶσαν ἀμφιβολίαν τὸ περιγενόμενον τῶν πειραμάτων αὐτοῦ, ὁ Δούρχαμ ἐφρόντισεν ἵνα ἐξελέγχῃ ἀφ' ἑνὸς ζώου παρατηρούμενα φυσιολογικὰ φαινόμενα διὰ τῶν ἐκφαινομένων ἐφ' ἑτέρου, οὗ συγχρόνως παρετήρει ἐν ἐναντίαις συνθήκαις τὸν ὁμοίως ἀπεψιλωμένον ἐγκέφαλον. Ἐγένετο δὲ χρῆσις πρὸς τὴν παρατήρησιν ταύτην τῶν ἐγκεφαλικῶν ἀγγείων, οὐ μόνον ἀρκούντως μεγεθυντικῶν φακῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ μικροσκοπίου ἐν ἀσθενῶς μεγεθυνούσῃ καταρτίσει.

Τὴν ἀποδεικτικὴν σημασίαν τῶν πειραμάτων τούτων οὐδαμῶς βέβαια δύναται νὰ ἐξασθενήσῃ ἡ ἔνστασις αὕτη, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἀπεψιλωμένου ἐγκεφάλου ἐπενεργοῦσα ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις εἶναι διάφορος ἐκείνης, ἣν ὑφίσταται ὁ ἐν ἀκεραίῳ τῇ ὀστεΐνῃ αὐτοῦ θήκῃ ἐγκεκλεισμένος ἐγκέφαλος· ἡ ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις εἶναι ἡ αὐτὴ ἐπί τε τῆς ἐγρηγόρσεως καὶ τοῦ ὕπνου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἠδύνατό τις μετὰ λόγου νὰ ἀντιτάξῃ, ὅτι, ἀφαιρουμένου μέρους τοῦ κρανίου, τοῦ δ' ἐγκεφάλου, ἑπομένως, στερουμένου τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ἐρείσεως, ἐπηρεάζεται ἐντεῦθεν ἡ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ διαμονὴ τοῦ αἵματος, διὰ ταῦτα ὁ Δούρχαμ ἀντικατέστησε τὸ ἀπεκπρισθὲν ὀστοῦν διὰ τμήματος ὑέλου, ἐναρμόσας αὐτὸ στεγανῶς ἐν τῷ τμήματι τοῦ κρανίου. Ἀλλὰ παρετήρησεν, ὅτι ἐντεῦθεν κατ' οὐδὲν μετεβάλλοντο τὰ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ κυκλοφορικὰ φαινόμενα. Ἐβεβαιώθη δὲ ὁ Δούρχαμ περὶ τῆς σταθερότητος τῶν παρατηρηθέντων φαινομένων, ἐπαναλαβὼν πολλάκις τὰ πειράματα ταῦτα.

Κατὰ τὰ εἰρημένα, εἶναι ἰσφαλμένη ἡ δοξασία, ὅτι τὸ ἐπιφέρον τὸν ὕπνον εἶναι ἡ ἐπὶ τὸν ἐγκέφαλον πίεσις τοῦ φλεβικοῦ αἵματος. Τὸ ἀνάληθες τῆς δοξασίας ταύτης ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν ἑξῆς: Ἐὰν συμπιέσωμεν τὰς σφαγιτίδας φλέβας ζώου τινος, ἐπιγίνεται μὲν ἐντεῦθεν φλεβικὴ ὑπεραιμία τῆς παχείας μήνιγγος, ἀλλ' ἡ ὄψις τοῦ ἐγκεφάλου εἶναι λίαν διάφορος ἐκείνης, ἣν ἔχει ἐν καιρῷ ὕπνου. Ἡ ἐκ τῆς τεχνητῆς παρεμποδίσεως τοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἐπανιόντος αἵματος προερχομένη φλεβικὴ ὑπεραιμία τοῦ ἐγκεφάλου διαφέρει τῆς ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου παρατηρουμένης καὶ ὅταν ἀκόμη διὰ τῆς ἀπολινώσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος φλεβῶν διακόψωμεν εἰς τοσοῦτον τὴν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἔξοδον τοῦ αἵματος, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἐντεῦθεν κάρωσις. Ἐπὶ μόνον δὲ τῶν νεαρῶν ζώων ἐγίνετο ὁπωσοῦν ὁμοία ἡ τοῦ ἐγκεφάλου κατάστασις πρὸς τὴν ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου, ἀπολινουμένων τῶν καρωτίδων. Ὅτι αἱ ἐγκεφαλικαὶ φλέβες δὲν εἶναι διατεταμέναι ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ἀκολούθου πειραματικοῦ διδομένου. Ἐὰν ἐπὶ κυνός, οὗ εἶναι κατεαγὸς τὸ κρανίον κατὰ τὴν βάσιν, συμπιέσωμεν τὰς σφαγίτιδας φλέβας, ἐκρέει ἀφθόνως διὰ τοῦ ρήγματος τὸ ἐγκεφαλορραχιτικὸν ὑγρόν, ἐνῷ ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου ἐλαττοῦται (ἢ τοὐλάχιστον δὲν αὐξάνει) τὸ ἐκρέον ποσὸν τοῦ ὑγροῦ τούτου.

Τὸ ὅτι δὲ ἡ παρεμπόδισις τῆς ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἐξόδου τοῦ αἵματος ἐπιφέρει κάρωσιν, δὲν προέρχεται ἐκ τῆς ὑπερπληρώσεως τῶν ἐγκεφαλικῶν φλεβῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐνδεοῦς εἰσρύσεως τοῦ αἵματος. Ἡ ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου ὑπερπλήρωσις τῶν ἀγγείων τοῦ ἐπιπεφυκότος προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι διὰ τῆς συμμύσεως τῶν βλεφάρων ἐμποδίζεται ἡ ἐξάτμισις.

Ὅτι δὲ ἡ ἐν καιρῷ τοῦ ὕπνου ὑπεραιμία τοῦ ἐπιπεφυκότος οὐδεμίαν ἔχει ἐνδοτέραν σχέσιν πρὸς τὴν ἐν ὕπνῳ κατάστασιν τοῦ ἐγκεφάλου, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι, ἐὰν καὶ ἐγρηγορότες κλείσωμεν τὰ βλέφαρα ἡμῶν ἐπὶ μίαν ἢ καὶ πλείονας ὥρας, γίνεται ἐπίσης ἀνερευθὴς ὁ ἐπιπεφυκώς, τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν.

Ὁ Δούρχαμ ἅπτεται ἐν τῇ συγγραφῇ αὐτοῦ καὶ ἑτέρου, οὐχ ἧττον σπουδαίου φυσιολογικοῦ ζητήματος, τοῦ ἀκολούθου· — Διὰ τίνα λόγον ἡ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ ζωηρότης τῆς κυκλοφορίας καὶ ἡ διανοητικὴ τοῦ ἐγκεφάλου ἐνέργεια ἔχουσι τοσοῦτον στενὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν;

Κατὰ τὸν Δούρχαμ, ἡ ἐκ τῆς ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μεταβολῆς τοῦ φλεβικοῦ αἵματος εἰς ἀρτηριακὸν προερχομένη ὀξείδωσις τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, ἐπάγεται τὴν διανοητικὴν δρᾶσιν, ἥτις, ἑπομένως, εἶναι τὸ ἀπέκκριμα, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἐγκεφάλου, ὅπως ἡ χολὴ εἶναι τὸ λειτουργικὸν προϊὸν τοῦ ἥπατος, τὰ οὖρα τῶν νεφρῶν, κ. τ. λ.

Ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δοξασίας ταύτης, οὐδένα ὁ Δούρχαμ ἐπάγει νεώτερον ἀποδεικτικὸν λόγον. **Κ. . .**

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Δύο τυγχάνουσι τὰ κυριώτατα αἴτια, δι' ἃ ὁ ἄνθρωπος θεωρεῖται ὡς τὸ κυριαρχοῦν ἐπὶ τῆς γῆς ὄν, πρῶτον ὅτι ὑπερέχει πάντων τῶν ζῴων κατὰ τὸ λογικόν, δεύτερον δὲ ὅτι κέκτηται γλωσσικὴν δύναμιν. Ἡ γλωσσικὴ αὕτη δύναμις τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἐκφράζειν διὰ φωνῆς πάντα τὰ αἰσθήματα καὶ συναισθήματα ὑφ' ὧν κατέχεται, πάσας τὰς σκέψεις καὶ τὰ διανοήματα καὶ ἐν γένει πᾶσαν διανοητικὴν αὐτοῦ ἐνέργειαν, εἶνε τοσοῦτον πολύτιμον κτῆμα αὐτοῦ, ὥστε ἄνευ τῆς γλώσσης, ἣν ὅλως ἀδύνατος τῷ ἀνθρώπῳ ἡ πρόοδος καὶ ἀνάπτυξις, εἰς ἣν ἀνῆλθε καὶ εἰς ἣν καθ' ἑκάστην τείνει.

Ἀλλὰ γεννᾶται αἴφνης ἡ ἑξῆς ἐρώτησις· Ἄρα οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἐγεννήθησαν φέροντες μεθ' ἑαυτῶν ὡς κτῆμα τὴν γλῶσσαν ἢ ἦσαν ἄγλωσσοι; καὶ ἂν ἦσαν ἄγλωσσοι, ἐδημιούργησαν γλῶσσαν ἀνωτέρᾳ δυνάμει ἢ ἀφ' ἑαυτῶν; Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς θὰ παράσχωμεν τὴν πιθανὴν ἐξήγησιν καὶ εἶτα θὰ παρακολουθήσωμεν κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν ἐξέλιξιν τῆς γενέσεως τῆς γλώσσης.

Βεβαίως ἦν ποτε χρόνος, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι μικρὸν τῶν λοιπῶν ζῴων διαφέροντες, διετέλουν ἄγλωσσοι ὡς καὶ τὰ ἄλλα ζῷα. Ὡμίλησαν δὲ οὔτε ὡς ἐκ θαύματος, λαβόντες τὴν γλωσσικὴν δύναμιν, οὔτε ἐκ προηγουμένης συνεννοήσεως καὶ χειρονομικῆς συνδιασκέψεως πρὸς ἀλλήλους. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου ἡ ἀλήθεια καθίσταται φανερὰ ἐκ τούτου, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν οὔτε νὰ ἀναιρῶμεν τὰ θαύματα, οὔτε νὰ τὰ ἀποδεικνύωμεν, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ μὴ ἐρειδώμεθα ἐπ' αὐτῶν, ἑρμηνεύοντες ταῦτα μόνον κατὰ τὸ δυνατόν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ συνεννοήσεως δὲν ἦτο δυνατὸν οἱ ἄγλωσσοι ἄνθρωποι νὰ πλάσωσι γλῶσσαν, διότι ὁ ἄνθρωπος πρὶν διὰ τῆς πείρας μάθῃ, ὅτι δύναται νὰ πράξῃ καὶ νὰ ἐπιτύχῃ τινός, δὲν δύναται οὐδὲ νὰ τὸ ἐπιθυμήσῃ· πρὶν ἄρα δυνηθῇ νὰ ὁμιλήσῃ, ἠγνόει, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀνακοινώσῃ τι διὰ τῶν φθόγγων καὶ δὴ νὰ πλάσῃ γλῶσσαν. Βεβαίως ὁ ἄνθρωπος μέχρι τοῦδε πλεῖστα ἐπενόησε καὶ ἐφεῦρε, ἀλλ' ἆρά γε ὁ προγλωσσικὸς ἄνθρωπος ἐκέκτητο τοσαύτην ἱκανότητα ὥστε νὰ πλάσῃ γλῶσσαν; Ὑποθετέον λοιπόν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὔτε ὡς ἐκ θαύματος ὡμίλησαν, οὔτε ἐκ προηγουμένης συνεννοήσεως πρὸς ἀλλήλους ἔπλασαν γλῶσσαν. Ἀλλ' ἆρά γε ὁ προγλωσσικὸς ἄνθρωπος εἶχε σωματικὰς δυνάμεις τοιαύτας ὥστε ὀλίγον καὶ κατὰ μικρὸν νὰ ἀγάγωσιν αὐτὸν εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς γλώσσης; Βεβαίως εἶχε· οὐχὶ δὲ εὐπρόσδεκτος ἡ δοξασία τῶν ἰσχυριζομένων, ὅτι οἱ προγλωσσικοὶ ἄνθρωποι ἐκέκτηντο σωματικὰς καὶ ψυχικὰς δυνάμεις κατωτέρας τῶν νῦν, ἀλλὰ τοὐναντίον τὴν ἰσότητα καὶ χρησιμότητα αὐτῶν ὡς βάσεως πρὸς σχηματισμὸν γλώσσης.

Γνωστόν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος μόνος τῶν σπονδυλωτῶν ζῴων ὀρθοστατεῖ· τούτου ἕνεκα ἔχει ἐλεύθερον τὸ στῆθος καὶ τὰς χεῖρας, αἵτινες διὰ τὴν κατασκευήν αὐτῶν ἐκτελοῦσι πλεῖστα ἔργα, ἀπαλαττουσαι οὕτω τὸ στόμα πολλῶν ὀχληρῶν ἔργων, ἅτινα τὰ λοιπὰ ζῷα ἐξ ἀνάγκης διὰ τοῦ στόματος ἐκτελοῦσιν. Οὕτως ἐλευθέρου ὄντος τοῦ στήθους καὶ τοῦ στόματος λεπτοτέρου καθισταμένου, δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ παράγῃ φθόγγους πλείους τῶν ἄλλων ζῴων καὶ τόνους τῆς φωνῆς τοιούτους, οἵους μόλις πτηνά τινα δύνανται νὰ παράγωσι. Πλὴν δὲ τούτου, γνωστὸν ἐπίσης, πρῶτον μὲν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι παμφάγος, ὅθεν καὶ ἡ ποικιλία τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως· δεύτερον δὲ ὅτι ὀργᾷ οὐχὶ ὡς τὰ λοιπὰ ζῷα ἐν ὡρισμένῃ ὥρᾳ τοῦ ἔτους, ἀλλὰ διαρκῶς, ὅπερ, περιοριστικὸν ὂν τῆς ἀγριότητος αὐτοῦ καὶ συγκρατοῦν αὐτὸν εἰς διαρκῆ συμβίωσιν μετ' ἄλλων ὁμοίων του, τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν γένεσιν τῆς γλώσσης, εἰς χρόνον μάλιστα, καθ' ὃν οἱ ἄνθρωποι σποραδικῶς ζῶντες μικρὸν τῶν ἀγρίων θηρίων διέφερον.

Ἐρρέθη ὅτι καὶ αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις, ἃς ἐκέκτητο εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ὀλίγον συνέτειναν εἰς γένεσιν τῆς γλώσσης. Ὁ ἄγλωσσος ἄνθρωπος φύσει διετέλει ἐν ἀναστροφῇ συντρόφου καὶ τέκνων, αἰσθανόμενος οὕτως ἑαυτὸν ὡς μέλος ὅλου τινός, τῆς οἰκογενείας, ἣν ἀντέτασσε πρὸς ἄλλας οἰκογενείας. Ἕνεκα δὲ ποικίλων λόγων καταγωγῆς ἢ ἄλλης τινὸς ἀνάγκης, αἱ οἰκογένειαι κατὰ μικρὸν συνεσπειροῦντο εἰς φυλάς, αἱ δὲ φυλαὶ εἰς ἔθνη. Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἐπεκράτει ὑποταγὴ τῶν μελῶν τῷ ἄρχοντι πατρί, ἐν δὲ τῇ φυλῇ καὶ τῷ ἔθνει ἰσότης. Ἀλλ' ἡ συμβίωσις αὕτη ἀδύνατον ἦν νὰ παρήρχετο σιωπηλὴ καὶ ἤρεμος· τοὐναντίον φυσικὸν ἦν ἐν τῇ συμβιώσει νὰ ἀναπτύσσωνται πάθη μεταξὺ τῶν ἀτόμων, ἤτοι φθόνος, πλεονεξία, ἁρπαγὴ τοῦ γείτονος, κακόνοια καὶ τὰ τοιαῦτα, πάντα χρήζοντα γλώσσης πρὸς διάλυσιν. Πλὴν τούτων οἱ προγλωσσικοὶ ἄνθρωποι ἐμφύτως ἐφέροντο εἰς τὸ παίζειν καὶ διασκεδάζειν, ὧν ἀναγκαιότατον ἦν νὰ μετέχῃ καὶ τὸ στόμα. Ἔπειτα γνωστόν ἐστιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τυγχάνει ζῷον μιμητικώτατον, ὅπερ τὰ μέγιστα συντελεστικὸν ἀπέβη εἰς γένεσιν τῆς γλώσσης, καθ' ὅτι οἱ προγλωσσικοὶ ἄνθρωποι ζῶντες μεταξὺ τῆς ζώσης, τῆς ἠχηρᾶς καὶ κινουμένης φύσεως, τῆς αὐτοφώνου τρόπον τινὰ καὶ ἀκούοντες διαφόρους ψόφους καὶ ἤχους παραγαγομένους ὑπ' αὐτῆς τῆς περιβαλλούσης φύσεως, δὲν ἠδύναντο νὰ μείνωσιν ἀπέναντι αὐτῶν ἀπαθεῖς ὡς Στωϊκοὶ ἢ Ρωμαῖοι βουλευταί, ἀλλ' ἐπειρῶντο παντὶ τρόπῳ νὰ μιμῶνται αὐτοὺς διὰ φωνῶν, ὄντες ὡς οἱ παῖδες ζωηροὶ καὶ πλήρεις χειρονομιῶν καὶ φωνῶν, αἵτινες καθίσταντο καταληπταὶ τοῖς περὶ αὐτούς, ὡς ἐκ τοῖς κοινῆς ἀντιλήψεως. Αἱ πρῶται ἄρα λέξεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ αὗται ὅμως ἀτελέσταται ἐπλάσθησαν, ὡς λέγομεν σήμερον, δι' ὀνοματοποιίας, ἤτοι αἱ πρῶται λέξεις ἐσχηματίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, προσπαθούντων νὰ μιμηθῶσι διὰ τῆς φωνῆς τοὺς διαφόρους ἤχους τῆς φύσεως.

Καίτοι δὲ ὁ ἄνθρωπος ἦν ἱκανὸς ἵνα διὰ τῶν χειρονομιῶν, τῶν διαφόρων κινήσεων τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν μορφασμῶν νὰ ἀνακοινῇ τὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ, οὐχ ἧττον ὅμως φύσει ἀναγκαία κατέστη αὐτῷ ἡ χρῆσις τῆς φωνῆς, καθ' ὅτι πρῶτον μὲν οὐδὲν ἐλκύει τὴν προσοχὴν τοῦ ἀνθρώπου τοσοῦτον ὅσον ἡ αἰφνίδιος προσβολὴ τοῦ ἀκουστικοῦ ὀργάνου ὑπὸ φθόγγου δεύτερον δὲ ὁ ἄνθρωπος βλέπει μὲν ἀδιαλείπτως, δὲν ἀκούει δέ· καὶ ἐν τῷ σκότει δὲν βλέπει μέν, ἀκούει δ' ὅμως. Πλὴν δὲ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἐξωτερικῆς φύσεως ἐπὶ τῆς γενέσεως τῆς γλώσσης καὶ τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων, ὡς τά τε καλὰ καὶ τὰ κακὰ οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Ἤδη ἂς ἀκολουθήσωμεν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἡ γλῶσσα ἐσχηματίσθη. (Ἕπεται τὸ τέλος.)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΒΑΡΟΜΕΤΡΩΝ

Πάντες σχεδὸν τὴν σήμερον ἔχομεν βαρόμετρα, ἅτινα καθ' ἑκάστην συμβουλευόμεθα. Ἰδοὺ δὲ τί ἐσχάτως μηχανικός τις, παρατηρητής, ἐπὶ τούτῳ ἐδημοσίευσεν.

«Αἱ ἐνδείξεις τοῦ βαρομέτρου, κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, εἰσὶν ἀλάνθαστος ὁδηγὸς εἰς τὴν πρόγνωσιν τοῦ πιθανοῦ καιροῦ τῆς ἡμέρας.

Ἐθίσας νὰ ἐγείρωμαι ἐνωρίς, ἐξετάζω τὸ βαρόμετρόν μου καθ' ἑκάστην μίαν ἢ δύο ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Ἀκολούθως παρατηρῶν αὐτὸ πάλιν, κατὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἔργατῶν μου ἐν ὥρᾳ τῆς ἐργασίας των, λαμβάνω τὰς ἀκριβεστέρας ἐνδείξεις, ἤτοι:

Ἐὰν τὸ βαρόμετρον ἦναι ὑψωμένον κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην παρατήρησιν, ἔστω καὶ οὐχὶ τόσον ἀξιοσημειώτως, δύναταί τις νὰ ὑπολογίσῃ ἀπολύτως ἐπὶ ὡραιοτάτου καιροῦ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἐὰν δὲ τοὐναντίον εὑρίσκεται τεταπεινωμένον, ὑπάρχει πιθανότης βροχῆς, θυέλλης ἢ ἀνέμου, κατὰ τὰς περιστάσεις. Πλὴν μόνον πιθανότης ὑπάρχει, ἐνῷ διὰ τὸν καλὸν καιρὸν ὑπάρχει βεβαιότης σχεδὸν ἀπόλυτος, ἔστω καὶ ἂν ἀπειλητικαὶ καιρικαὶ ἐνδείξεις προδιαθέτουν κακοκαιρίαν ἐν ὥρᾳ τῆς ἀνατολῆς.»

Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα διὰ τοὺς γεωργοὺς καὶ ναυτικοὺς καὶ συνιστῶμεν αὐτὴν ὡς ἀσφαλῆ.

Ο ΤΥΦΟΕΙΔΗΣ ΠΥΡΕΤΟΣ

ΟΥΜΒΕΡΤΟΣ

τυφοειδὴς πυρετὸς ἢ κοιλιακὸς καλούμενος τύφος εἶναι νόσος ἡ κατ' ἐξοχὴν μαστίζουσα τὴν ἡμετέραν πόλιν κατὰ τὰς κανονικὰς αὐτῆς ἐποχάς, κατὰ τὰς ὁποίας συνήθως ἐμφανίζεται καθ' ἕκαστον ἔτος. Δι' ὃ δὲν ἤθελε θεωρηθῇ ἄσκοπον, νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς νόσου ταύτης, πραγματευόμενοι ἰδίως τὸ περὶ τῆς μεταδοτικότητος καὶ τὸ περὶ τῆς προφυλάξεως κεφάλαιον, ζήτημα ὅπερ ἐνδιαφέρει, δὲν ἀμφιβάλλομεν, πάντας ἐν γένει.

Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη παραδέχεται τὴν σήμερον, ὅτι ἑκάστη νόσος καὶ ἰδίᾳ ρισματικὴ ἢ μολυσματικὴ, ὀφείλει τὴν γένεσιν αὐτῆς εἰς τὴν ἐπίδρασιν εἰδικοῦ τινος, παθολογικοῦ λεγομένου μικροβίου, τὸ ὁποῖον, εἰσερχόμενον διὰ διαφόρων ὁδῶν, εἰς τὸν ὀργανισμὸν, ἐπιφέρει τὰς πολλαπλᾶς καὶ ἰδιαζούσας εἰς ἑκάστην τῶν νόσων ἀλλοιώσεις, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ἰατροὶ καθορίζουσι τὴν φύσιν τοῦ μικροβίου καὶ πολλάκις καὶ τοῦ νοσήματος. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ, αἱ τοιούτου εἴδους μικροβιολογικαὶ νόσοι εἶναι καὶ μεταδοτικαί. Ὁ τυφοειδὴς πυρετὸς εἶναι ἐκ τῶν κατ' ἐξοχὴν μικροβιολογικῶν νόσων, ὀφειλόμενος εἰς εἰδικὸν μικρόβιον, γνωστὸν εἰς τὴν ἐπιστήμην ὑπὸ τὸ ὄνομα *βάκιλλος* τοῦ Eberth, τὸ ὁποῖον ἐγκατασκηνοῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κανονικῶς ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπὸ καταλλήλους συνθήκας εὑρισκόμενον, βλαστάνον καὶ πολλαπλασιαζόμενον, παράγει τὴν νόσον τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ.

Ἡ εἰς τὸν ὀργανισμὸν εἴσοδος τοῦ μικροβίου τούτου, γίνεται κατὰ διαφόρους τρόπους, οἵτινες καὶ ἀποτελοῦσι τὰ μέσα τῆς μεταδοτικότητος τῆς νόσου ταύτης. Περὶ τούτων δὲ ἀκριβῶς θέλομεν πραγματευθῇ

Καὶ ὡς τὸ κυριωδέστερον μέσον μεταδοτικότητος καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον διαδεδομένων φέρεται τὸ ὕδωρ, τὸ πόσιμον ἐννοεῖται ἰδίως, ὡς ὁ κάλλιστος καὶ μᾶλλον κατάλληλος ἀγωγὸς διὰ τὴν μετάδοσιν τῆς νόσου, καθόσον τὸ μικρόβιον τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ εἶναι ἱκανὸν νὰ ζήσῃ ἐπὶ 51)2 μῆνας εἰς βάθος 50 ὑφεκατομέτρων ἐντὸς ὑγροῦ ἐδάφους, δυνάμενον οὕτω νὰ μολύνῃ οἱονδήποτε πόσιμον ὕδωρ, ἐξ οὗ πολλάκις ἀναφαίνονται ἐπιδημίαι τύφου ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ γίνεται χρῆσις ὕδατος μεμολυσμένου ἐκ τῶν ὑποχωρημάτων τῶν πασχόντων τὴν νόσον. Διὰ τοῦ ὕδατος εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνσκήψῃ ἐπιδημία τύφου, ὡς εἰς ὁλόκληρον πόλιν, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ ἐμολύνθη εἴτε ἐν τῇ πηγῇ, πλησίον τῆς ὁποίας ἐπλύθησαν ἐνδύματα μεμολυσμένα τυφιῶντος, εἴτε ἐν τῇ αὐτῇ τῆς πόλεως δεξαμενῇ, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ ὕδωρ μεμολυσμένον ἤδη συνεσσωρεύθη, ὡς πλεῖστα τούτων ἔχομεν παραδείγματα.

Τὸ γάλα θεωρεῖται ἐπίσης ὡς στοιχεῖον μεταδόσεως τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, εἴτε διότι, ὅταν τοῦτο ἦναι νενοθευμένον εὑρίσκεται μετ' αὐτοῦ ἀναμεμιγμένον ὕδωρ, ἐν τῷ ὁποίῳ περιέχεται τὸ μικρόβιον τῆς νόσου, εἴτε διότι τὸ μικρόβιον περιλαμβάνεται ἐν τῷ γάλακτι ἐκ τῶν χειρῶν, διὰ ὁποίων ἀμέλγεται τὸ ζῷον. Τῆς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μεταδοτικότητος πλεῖστα παραδείγματα ἀναφέρονται καὶ μάλιστα τῶν διανομέων τοῦ γάλακτος, οἵτινες καὶ μόνοι εἶναι κομισταὶ τοῦ εἰδικοῦ τῆς νόσου *βακίλλου* ἐκ τῆς ἐξοχῆς εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς οἰκίας εἰς τὰς ὁποίας διανέμουσι τὸ γάλα.

Ὁ ἀὴρ δύναται ὡσαύτως νὰ θεωρηθῇ ὡς μέσον μεταδόσεως τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, ὅταν οὗτος περιέχῃ αἰωρούμενα ἐν αὐτῷ στοιχεῖα μολυσματικά, προερχόμενα ἐκ τῶν κονιοπεποιημένων ἢ ἀπεξηραμένων ἤδη ὑποχωρημάτων τῶν τυφικῶν, ἅτινα εἰσέρχονται ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ.

Πλὴν κατὰ δύο τότε τρόπους δυνατὸν νὰ γίνῃ ἡ μόλυνσις: Εἴτε τὸ μικρόβιον εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀναπνοῆς ἐντὸς τῶν πνευμόνων καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς κυκλοφορίας ἐγκαθίσταται ἐντὸς τοῦ ἐντερικοῦ σωλῆνος, ἐπιφέρον οὕτω τὴν νόσον διὰ τῶν ἀλλοιώσεων, τὰς ὁποίας ἐκεῖ παράγει, εἴτε τὸ ἐν τῷ ἀέρι αἰωρούμενον μικρόβιον ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν χειλέων, εἰσέρχεται διὰ τοῦ στόματος ἐντὸς τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος καὶ καταλήγει εἰς τὰ ἔντερα, ἔνθα ἐκδηλοῦται ἡ νόσος. Ἐκ τῶν δύο τούτων τρόπων, ὁ δεύτερος φαίνεται ὁ μᾶλλον παραδεκτὸς καὶ ὁ μᾶλλον βέβαιος. Ἀλλὰ, πρὸς τὴν διὰ τοῦ ἀέρος μεταδοτικότητα, τινὲς παραδέχονται, ὅτι ἀνάγκη ὁ ἀὴρ νὰ εἶναι κεκορεσμένος ὑδατμῶν, ἐπειδὴ τὸ μικρόβιον, λέγουσιν, ἀποβάλλει ταχέως τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ ἐν ξηρῷ ἀέρι· διὰ τοῦτο δὲ παρατηρεῖται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἡ ἐξάπλωσις τοῦ νοσήματος μᾶλλον κατὰ τὰς ὑγρὰς τοῦ ἔτους ἐποχάς.

Τὰ ἐνδύματα, τὰ ἀσπρόρρουχα, αἱ στρωμναὶ καὶ τὰ διάφορα ἐν τῷ θαλάμῳ τοῦ ἀσθενοῦς ἔπιπλα θεωροῦνται ὡς μέσα μεταδοτικότητος τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ. Ἐπὶ τῆς πάντοτε μετ' ἐπιστασίας ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων γενομένης ἐρεύνης, ἀνευρέθη τὸ μικρόβιον τῆς νόσου, παραμένον μάλιστα μετ' αὐτῶν πολλὰς μετὰ ταῦτα ἡμέρας μετὰ τὸν συνήθως γενόμενον ἀερισμὸν αὐτῶν. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται εὐκόλως τὸ τῆς μεταδόσεως τοῦ νοσήματος εἰς τὰς πλυντρίας, αἵτινες πλύνουσαι τὰ ὑπὸ τῶν τυφῶν μεμολυσμένα ἐνδύματα, φέρουσιν ἀπροσέκτως τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰς τὸ στόμα, πρὶν ἢ καθαρίσωσιν αὐτάς. Ὁ διὰ τῶν ἀντικειμένων τούτων τρόπος τῆς μεταδόσεως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναπτύξῃ τὴν νόσον καὶ εἰς μέρη ἔνθα αὕτη ὑπῆρχε τὸ πρότερον, ἀλλ' ἔνθα ἀνεφάνη μετὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀντικειμένων τούτων, εἴτε ἀμέσως, εἴτε πολλὰς μετὰ ταῦτα ἡμέρας.

Ἐν γένει δὲ τὴν σήμερον παραδέχονται ὅτι πᾶν ἀντικείμενον ἢ οὐσία οἱαδήποτε μολυνθεῖσα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ὑπὸ τῶν σπερμάτων τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ, δύναται ν' ἀποβῇ πηγὴ μεταδόσεως τῆς νόσου, ἐρχομένη εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μετὰ τῆς βλενομεμβράνης τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος ἰδίᾳ καὶ τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος. Πρὸ παντὸς ὅμως τὸ ὕδωρ θεωρεῖται παρὰ πάντων τῶν ἐπιστημόνων, ὡς ὁ ἄριστος ἀγωγὸς, προκειμένου περὶ μεταδοτικότητος τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ.

Ἀλλ' ὅμως νεώταται ἐπιστημονικαὶ ἔρευναι τείνουσι νὰ καταδείξωσι τὴν πανταχοῦ σχεδὸν τοῦ ὀργανισμοῦ παρουσίαν τοῦ *βακίλλου* τοῦ Eberth, ὡς ἐν ἀρχῇ εἴπομεν καὶ τὴν συνήθη αὐτοῦ ὕπαρξιν ἐντὸς τοῦ πεπτικοῦ σωλῆνος, ἐντελῶς ὑγιῶν ἀτόμων, ἐν καταστάσει νάρκης ἀβλαβοῦς. Ὥστε, κατὰ τὴν νεωτάτην ταύτην θεωρίαν, δὲν ἀπαιτεῖται πλέον μεταφορὰ καὶ εἰσαγωγὴ τοῦ εἰδικοῦ τούτου νοσηροῦ σπέρματος τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς νόσου, ἀλλ' ἀπαιτεῖται μόνον νὰ συντρέξωσι διάφοροι εὐνοϊκαὶ συνθῆκαι πρὸς ἀφύπνισιν τῆς μιασματικότητος τῶν μέχρι τοῦδε ἐν καταστάσει νάρκης διαβιούντων ἐν τῷ ἡμετέρῳ ὀργανισμῷ νοσηρῶν σπερμάτων.

Περὶ τῆς θεωρίας ὅμως ταύτης ἀναμένομεν καλλιτέρας καὶ θετικωτέρας ἐπιστημονικὰς ἐρεύνας, τὰς ὁποίας τὸ μέλλον βεβαίως διαφυλάττει εἰς ἡμᾶς.

Ἡ ἀκριβὴς γνῶσις λοιπὸν τῶν τῆς μεταδοτικότητος τοῦ τυφοειδοῦς πυρετοῦ εἶναι ἡ βάσις τῆς ἀσφαλοῦς προφυλάξεως τῆς νόσου.

Κ. . .

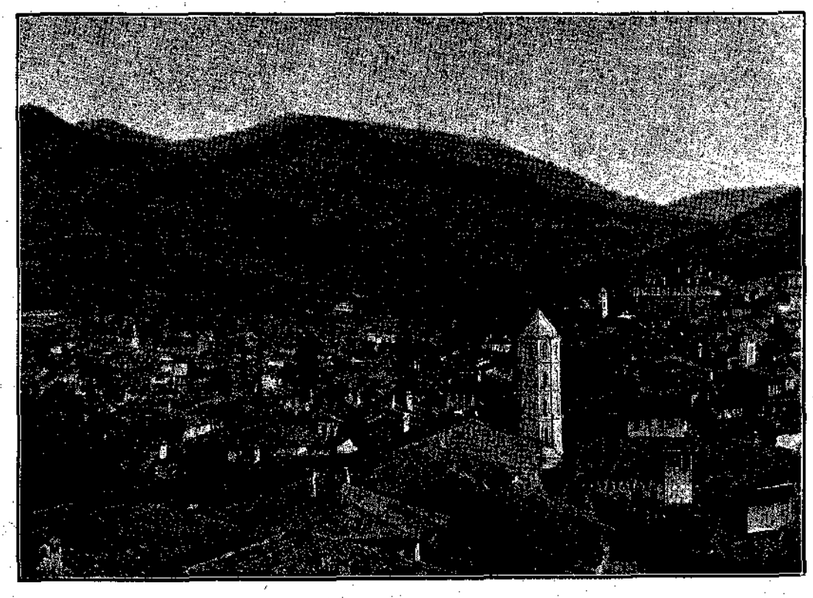

Η ΣΤΕΝΗΜΑΧΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΥ

ΑΠ' ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΝ

(Συνέχεια· ἴδε προηγ φύλλον.)

Ἐνταῦθα τερψιθύμως ἀκούει τις τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ρέον ἐπικλινῶς καὶ κοχλάζον ἄνευ ἀτμοῦ διὰ μέσου τῶν κοχλάκων, ἐνῷ ἑκατέρωθεν ὁ φίθυρος τῆς ὑπὸ τοῦ ὕδατος σχηματιζομένης γλυκείας αὔρας καὶ ὁ ἑκατέρωθεν συριγμὸς τῶν κινουμένων φύλλων τῶν δένδρων ἀποναρκώνει τὰς αἰσθήσεις. Ἐμείναμεν ἐνταῦθα ἐπ' ὀλίγον θαυμάζοντες τὴν καλλονὴν τῆς ὡραίας αὐτῆς φύσεως, ἕως ὅτου προσῆλθεν ὁ κάλλιστος νέος κ. Τσηρίδης, πρὸς ὃν εἴχομεν συστάσεις, μετὰ τοῦ κ. Κ. Κρανιώτου διευθυντοῦ τῆς σχολῆς Βοδενῶν, οἵτινες καὶ ἀνέλαβον νὰ μᾶς φιλοξενήσωσι καὶ ὁδηγήσωσιν εἰς ἐπίσκεψιν τῆς πόλεως.

Διηλθομεν πάντες τὴν ξυλίνην γέφυραν, ἥτις ἑνόνει τὰς δύο πόλεις καὶ μετέβημεν εἰς τὴν ἀπέναντι κωμόπολιν Ἀμπελώνιον, ὡς εἴπομεν καλουμένην, ἥτις ὄντως εἶναι μᾶλλον εὐρώεσσ καὶ ἐκτενὴς μὲ οἰκοδομὰς νεωτέρας καὶ ὁδοὺς εὐρυτέρας Ἀφοῦ δὲ διετρέξαμεν διάφορα μέρη εἰσήλθομεν εἰς μέγαν παραποτάμιον κῆπον, ὅπου καθίσαντες ἐδέχθημεν τὰς φιλοφρονήσεις τῶν κ.κ. Τσηρίδου καὶ Κρανιώτου ἐξ ἐπανειλημμένων σειρῶν μαστιχῶν, αἵτινες δὲν εἶχον ὅρια.

— Ὁ κύριος Τσηρίδης, εἶπον τότε, δὲν ἔχει βλέπω τέλος εἰς τὴν μαστιχοποσίαν καὶ ἐννοεῖ ἴσως, νὰ μᾶς κρατήσῃ ἐδῶ ἀπόψε:

— Παρατηρῶ, ὅτι σᾶς ἀρέσει τὸ μέρος καὶ ἡ μαστίχη μας κ. Πρίντεζη καὶ ἀναλαμβάνω ἐν ὡραῖον γεῦμα, ἂν θ' ἀποφασίσητε νὰ μείνητε ἐδῶ, προσέθηκεν οὗτος.

— Εἶναι ἀδύνατον, ἀπήντησα καὶ ἠγέρθην ὅπως ἀπέλθωμεν.

— Τότε ἀκόμη μίαν μαστίχαν, εἶπεν ὁ κύριος Κρανιώτης, διότι τίς οἶδε ἂν καὶ ποῦ θὰ ἐπανιδοθῶμεν.

— Ἔστω ἀκόμη μίαν, εἶπον καὶ ἐξεκινήσαμεν πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς κωμοπόλεως, ὅτε ὁ κύριος Τσηρίδης ἐπρότεινε νὰ διέλθωμεν τὸν ποταμὸν κεζῇ διὰ μέσου τοῦ ὕδατος καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ προσωρινῶς ὑπαρχόντων ἐπὶ τούτῳ λίθων, διότι καὶ ἐνταῦθα ὑπῆρχεν ἑτέρα λιθόκτιστος γέφυρα, παρασυρθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐσχάτης ἐπελθούσης πλημμύρας καὶ ἥτις ἀνακαινίζεται ἤδη ἐκ βάθρων.

Ἐδέχθημεν τὴν πρότασιν, μολονότι ἤρχιζε νὰ νυκτόνῃ καὶ ἀνεγείραντες ὀλίγον τὰ παντελόνιά μας, διήλθομεν κοπιωδῶς καὶ μὴ τὸ ἐκ διακοσίων ὡς ἔγγιστα ποδῶν πλάτος ἐκεῖνο τοῦ ποταμοῦ, ἐπὶ λίθων βαδίζοντες, ἀλλὰ καὶ οὐχὶ τόσον εὐκόλως, προσέχοντες, ὅπως μὴ πέσωμεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ἐπανελθόντες δὲ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τοῦτο εἰς τὸ καφενεῖον τῆς Στενημάχου, ἐπίομεν ἔτι καὶ ἄλλας προσφερθείσας μαστίχας, τὸ μόνον δυστυχῶς προϊόν, ὅπερ ἐγεύθην κατὰ τὴν ἐξάωρον ἐν Στενιμάχῳ διαμονήν μου, καὶ ἀνελθόντες ἐπὶ τῆς ἀναμενούσης ἡμᾶς ἁμάξης μας ἐξεκινήσαμεν διὰ τὴν Φιλιππούπολιν, τοῦ κυρίου Τσηρίδου θελήσαντος νὰ μᾶς συνοδεύσῃ μέχρι τινός.

Καθ' ὁδὸν ὅμως οὗτος μετὰ τοῦ κ. Χλοΐδου συνεσκέφθησαν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ μεταβῶσιν εἰς χωρίον Κουπλαίνι, ὅπερ ἔκειτο ἐν τῷ μέσῳ ὡς ἔγγιστα τῆς ὁδοῦ καὶ ν' ἀνέλθωσιν ἐκεῖθεν πεζῇ εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς Ῥοδόπης κειμένην, ἔνθα πολλαὶ οἰκογένειαι κατὰ τὸ θέρος συνειθίζουσι νὰ μεταβαίνωσιν ἐκ Φιλιππουπόλεως καὶ ὅπου ἤδη διέμενεν ἡ σύζυγος τοῦ κ. Χλοΐδη.

Ὁ κύριος Τσηρίδης ἐπεθύμει νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, ἵνα ἐνοικιάσῃ καὶ αὐτὸς δωμάτιον διὰ τὴν οἰκογένειάν του. Ἀπεφασίσαμεν ὅθεν νὰ χωρισθῶμεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ καθ' ὁδόν, ὅτε ἀμφότεροι ἐπιμόνως μὲ παρεκίνησαν νὰ τοὺς ἀκολουθήσω ἦτο δὲ ἤδη 8 ἡ ὥρα τῆς ἑσπέρας.

— Πότε θὰ φθάσωμεν εἰς Κουπλαίνην, ποία ἡ ἀπόστασις ἐκεῖθεν μέχρι τῆς Μονῆς, ἠρώτησα καὶ πότε θὰ ἐπιστρέψωμεν;

— Εἰς τὰς 9 θὰ εἴμεθα εἰς τὸ χωρίον, ἔνθα θὰ προμηθευθῶμεν μερικὰ τρόφιμα καὶ εἰς τὰς 10 εἰς τὸ μοναστῆρι, ἀπήντησεν ὁ κ. Χλοΐδης μετὰ πεποιθήσεως. Λίαν πρωὶ δὲ θὰ κινήσωμεν ἐκεῖθεν καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν θὰ εὕρωμεν ἐδῶ ἅμαξαν, ἥτις νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς Φιλιπποῦπολιν.

Μετὰ πολλοὺς ἐνδοιασμοὺς, παρακλήσεις καὶ παρακινήσεις ἐδέχθην τέλος, μολονότι ἐσυλλογιζόμην πολὺ τὴν νυκτερινὴν πεζοπορίαν ταύτην ἐπὶ τῆς Ῥοδόπης καὶ ἀμφέβαλλον μάλιστα ἂν θὰ ἐφθάνομεν ἐκεῖ πρὸ τοῦ μεσονυκτίου, ὅπερ δυστυχῶς συνέβη μετὰ πολλὰς περιπετείας, παρὰ τὰς αἰσιοδοξίας τῶν καλῶν μου συνοδοιπόρων.

Περὶ τὴν 9ην ἀφίχθημεν εἰς Κουπλαίνην, ὡραῖον χωρίον καὶ ἐκτεταμένον, κατοικούμενον ὑπὸ 2300 ψυχῶν, ἐξ ἡμισείας Ἑλλήνων καὶ ἡμισείας Ὀθωμανῶν, ζώντων ἐν ἄκρᾳ ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ.

Ἐρχόμενοι ἐνταῦθα, οἱ ἀγαπητοὶ συνοδοιπόροι μου μοὶ διηγοῦντο πολλὰ καὶ διάφορα περὶ τῶν διερχομένων μερῶν, καὶ δὴ ὅτι αἱ κοινότητες Στενημάχου καὶ τοῦ Καβακλίου, ἕνεκα τοῦ πολλοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν ἔχουσι τὸ προνόμιον νὰ ἐκλέγωσιν Ἕλληνας βουλευτάς, ἐξ ὧν ὁ κ. Δημήτριος Ἀργυριάδης ἐκ τῶν προὐχόντων εἶναι βουλευτὴς Καβακλίου. Ὅτι εἰς τὸ χωρίον τοῦτο τῆς Κουπλαίνης κατασκευάζονται ὡραιότεραι ψάθαι παρὰ τῶν Ἑλληνίδων κορασίδων, τινὰ ἐργοστάσια τῶν ὁποίων καὶ μοὶ ἐπέδειξαν καὶ ὅτι εἶναι πλουσιώτατον χωρίον· ὅτι εἰς μίαν παρακειμένην θέσιν Καραγάτς, παρὰ τὴν Στενήμαχον, συνέβη ἡ τελευταία μεταξὺ Ρώσσων καὶ Τούρκων μάχη καὶ ὅτι τὴν Μονὴν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, κειμένην ἐκεῖ που πλησίον, καὶ βιαίως ἐσχάτως καταληφθεῖσαν, ἀπεφάσισαν οἱ Βούλγαροι ν' ἀποδώσουν εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Εἰσερχόμενοι εἰς τὸ χωρίον τῆς Κουπλαίνης, διετάχθη ὁ ἀμαξηλάτης νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ κὺρ Διονύσι, ὅπερ εὑρίσκεται εἰς ὡραιοτάτην καὶ μαγευτικωτάτην θέσιν ἄνωθι μικρᾶς γεφύρας ποταμοῦ, ῥέοντος ἐν μέσῳ καταφύτων μερῶν καὶ περὶ τὸ ἄκρον σχεδὸν τοῦ χωρίου κείμενον.

Πλησιάζοντες ἠκούσαμεν νὰ παιανίζῃ ὄργανον καὶ ὅτε ἐσταματήσαμεν, εὕρομεν τὸ καφενεῖον κατάφωτον καὶ δωδεκάδα νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων νὰ χορεύωσιν εὐθυμοῦντες, Εὐρωπαϊκοὺς χορούς. Ἦσαν αἱ οἰκογένειαι τοῦ κ. Νικολαΐδου ὀδοντοτέχνου Φιλιππουπόλεως καὶ Ῥάμου, διερμηνέως, οἵτινες διεσκέδαζον. Συνεστήθημεν καὶ παρεκλήθημεν νὰ λάβωμεν μέρος ἀφοῦ μᾶς προσήνεγκον ἀπὸ μίαν μαστίχαν καὶ μετ' ὀλίγον ἑτέραν. Ἦτο δεκάτη ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς, ὁ κ. Χλοΐδης εἶχε μεταβῆ νὰ ἀγοράσῃ τι διὰ τὸ γεῦμα, ὅπερ ἔμελλε νὰ μᾶς παραθέσῃ εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Ροδόπης Μονὴν τῶν Ἁγ. Ἀναργύρων, (κύριος οἶδε κατὰ ποίαν ὥραν ἠθέλομεν φθάσει) καὶ ὁ στόμαχός μου ἐξηκολούθει νὰ πληρῶται ἐν τοιαύτῃ ἐξοχῇ, ὑπὸ δὲν εἴξεύρω τίνος προελεύσεως μαστίχης.

Ὁ κ. Νικολαΐδης μοὶ ἀπέτεινε διαφόρους ἐρωτήσεις, μοὶ συνίστα τοὺς ἀξιολόγους υἱούς του καὶ θυγατέρας, μὲ προσεκάλει ἂν θέλω νὰ χορεύσω, ἐνῷ ἐγὼ διελλογιζόμην τὴν μέλλουσάν πορείαν μας. Προσῆλθε μετ' ὀλίγον καὶ ὁ κ. Χλοΐδης φέρων τυρόν, ὠά, γιαούρτι, ραφανίδας, ἄρτον καὶ σαλατικά. Ἐσκέφθημεν ἐπ' ὀλίγον, ἂν πρέπῃ νὰ φάγωμεν ὀλίγον ἐδῶ, ὅτε παρατηρήσαντες ὅτι ἦτο 10η καὶ ἡμίσεια, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκκινήσωμεν διὰ τὴν Μονήν.

Ἡ νὺξ ἦτο σκοτεινοτάτη· ἡ ὁδός, ἀτραπὸς ἀνωφερικὴ, σκολιώδης καὶ δυσχερεστάτη καὶ ἐνῷ ὁ κὺρ Διονύσης μᾶς εἶχε προτείνει νὰ μᾶς δώσῃ φανὸν, ἡμεῖς ἐξ ὑπερβολικῆς εὐγενείας ἠρνήθημεν καὶ ἡ ὁδοιπορία μας οὔτω κατέστη αἰνιγματώδης. Ἐβαδίζομεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν καὶ πλέον, δηλαδὴ ἦτο 11η καὶ τέταρτον καὶ δὲν ἐβλέπομεν ποῦ εὑρισκόμεθα. Παρετηροῦμεν μόνον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅπως μὴ χάσωμεν τὰ ἴχνη τῆς ἀτραποῦ, ἣν πολλάκις διηρχόμεθα προσκόπτοντες ἐπὶ λίθων καὶ ῥυάκων, ὅτε ὁ μόνος γνώστης τῆς ὁδοῦ ταύτης κ. Χλοΐδης, ὅστις ἐν τούτοις ἅπαξ εἶχε διέλθει ἐκεῖθεν, μᾶς λέγει ἐν ἀπελπισίᾳ, ὅτι νομίζει ὅτι ἔχασε τὸν δρόμον. Φαντασθεῖτε δὲ τὴν ἀθημονίαν μου καὶ τὴν στενοχωρίαν μου, μετὰ τὰς λέξεις ταύτας. Ἐσταμάτησα, ἀπωλέσας πλέον τὴν ὑπομονήν μου καὶ προσεκάλεσα τοὺς συνοδοιπόρους μου νὰ σκεφθῶμεν καλείτερον, ποῦ ἐβαδίζομεν.

— Μοὶ φαίνεται, ὅτι αὐτὴ ἐκείνη ἀπέναντι εἶναι ἡ ὁδός. Καὶ μᾶς ἐδείκνυε ἐν ταὐτῷ λευκόν τι σημεῖον, ὅπερ ἐν τῷ σκότει δὲν διεκρίνετο καλῶς τί ἦτο.

— Θὰ μεταβῶ νὰ ἴδω ὁ ἴδιος, μᾶς λέγει ὁ κ. Χλοΐδης

Μόλις ὅμως προχωρεῖ δέκα βήματα, πίπτει ἐντὸς χάνδακος. Προχωρῶ τότε ἐγώ, ἵνα τὸν ἀναγείρω, διότι σημειωτέον ὁ κ. Χλοΐδης εἶναι μονόφθαλμος καὶ πατῶ καὶ ἐγὼ ἐντὸς ρυακίου πλήρους ὕδατος καὶ λάσπης.

— Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ τραβῶμεν, ἀνέκραξα τότε πρὸς τοὺς συντρόφους μου, μόνον οἱ ἔχοντες τ ἁ μ κ ἀνέρχονται τοιαῦτα ἀπρόσιτα μέρη καὶ μάλιστα εἰς τοιαύτην ὥραν, νήστεις καὶ ἀπηυδημένοι.

— Καλὰ πηγαίνομεν, καλὰ πηγαίνομεν, ἀπαντᾷ ὁ κύριος Χλοΐδης καὶ ἐπιστρέφοντες ἐπαναλαμβάνομεν τὴν κοπιώδη πορείαν μας. Ἀφοῦ δὲ ἀνήλθομεν καὶ ἕτερον λόφον καὶ κατόπιν ἄλλον, κατερχόμεθα ὁμαλὴν κατωφέρειαν καὶ εἰσδύομεν ἐντὸς βορβορώδους ἐπιφανείας, ὅπου οἱ πόδες μας πλέουν ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

— Αἴ, τώρα ἐχάσαμεν ἐντελῶς πᾶν ἴχνος τῆς ἀτραποῦ, ἐπιλέγει ἐν ἀπελπισίᾳ ὁ κ. Τσηρίδης.

— Ἀλλὰ, ἀφοῦ ἐγνωρίζατε τὰ μέρη ταῦτα, κ. Χλοΐδη, εἶπα ἐγὼ τότε, διατί νὰ μᾶς φέρετε ἐνταῦθα, ποῖον γόητρον καὶ ποίαν διασκέδασιν εὑρίσκετε ἐδῶ;

— Ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' ἐδῶ ἐλᾶτε καὶ θὰ εὕρομεν τὸν δρόμον, ἠρκέσθη νὰ μᾶς ἀπαντήσῃ.

Καὶ ἀκολουθοῦντες πάντοτε αὐτὸν, ἀνήλθομεν ἐκ νέου ἕτερον κοπιωδέστερον ὕψωμα, ἐξ οὗ κατήλθομεν ἐκ τῆς ἀντιθέτου αὐτοῦ πλευρᾶς καὶ εὑρέθημεν ἐνώπιον παραδοξοτάτης καὶ εὐρυτάτης φάραγγος, εἰς τὸ βάθος τῆς ὁποίας ὑπῆρχε ξυλίνη τις πεπαλαιωμένη γέφυρα, καὶ πέραν ταύτης ὕψωμα ἀπότομον καὶ λίαν ἀνωφερὲς, κατάφυτον δὲ ἐκ πυκνοτάτου δάσους ἐξ ἀγρίων δένδρων.

— Ἰδού, ἰδού, μᾶς λέγει τότε μετὰ χαρᾶς ὁ κ. Χλοΐδης, θὰ διέλθωμεν τὴν γέφυραν ταύτην καὶ εἶτα θ' ἀνέλθωμεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἀνωφερὲς ὕψωμα διὰ μέσου τοῦ δάσους, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ μοναστήριον.

Σημειωτέον, ὅτι ἀπαιτοῦνται τοὐλάχιστον τρία τέταρτα τῆς ὥρας, ὅπως διέλθῃ τις ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

— Τί λέγεις; ἀδελφέ, τῷ λέγω τότε μετ' ἐκπλήξεως, ἐδῶ διέμενε καὶ ἀπ' ἐδῶ ἦρχετο Ἄννα ἡ Κομνηνή, διὰ νὰ διαμείνῃ εἰς τὴν ἀπόκεντρον ταύτην καὶ ἀπάνθρωπον θέσιν; Ἐδῶ εἶναι κατάλληλος διαμονὴ μόνον διὰ λύκους καὶ ἀγριοχοίρους!

Προχωροῦντες δὲ πρὸς τὴν γέφυραν, ἐν μέσῳ ἀπαισιωτάτου σκότους καὶ ἀπολύτου σιωπῆς ἀπὸ μέρους μας, ἠκούομεν μόνον τὸν φλοῖσβον τοῦ ὕδατος, ῥέοντος μετὰ κατάγου τρεμοειδοῦς ἐκεῖθεν καὶ τὸν θροῦν τῶν σεισμένων φύλλων τῶν ἑκατέρωθεν δένδρων.

Ντούπ! ἠκούσθη αἴφνης ἀπέναντι ἡμῶν θόρυβος ὁμοιάζων πρὸς πτῶσιν ἀνθρώπου ἢ ζώου.

— Κάποιος λύκος ἢ ἀγριόχοιρος θὰ ἦναι, τοῖς εἶπον καὶ ἐξήγαγον τὸ ρεβόλβερ, πλὴν δὲν ἐφάνη τίποτε καὶ ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν μας. Μετ' ὀλίγα δὲ βήματα ζωηρόν τι φῶς ἐφάνη ὑψηλὰ ὥστε ἄνωθι ἡμῶν.

— Φῶς! Φῶς! ἀνέκραξα·

— Εἶναι τὸ μοναστήρι, ἀπήντησε χαροπῶς ὁ κ. Χλοΐδης. Καὶ ἐξηκολουθοῦμεν πάντοτε ἀνερχόμενοι ἐπὶ ἀνωφερεστάτου ὑψώματος καὶ διὰ μέσου πυκνοτάτου δάσους, ἐνῷ τοσοῦτον ἐπεκράτει σκότος. ὥστε οὐδ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐβλέπομεν.

— Ἔστω καὶ τοῦτο πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ἁμαρτιῶν μου εἶπον καὶ μετὰ κόπου πολλοῦ βῆμα πρὸς βῆμα μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἀνηρχόμην, ἀφοῦ δὲν ἠδυνάμην ἄλλως νὰ πράξω. Τέλος τὰ ὁδοιπορικὰ ἡμῶν βάσανα ἐτελείωσαν καὶ τὴν δωδεκάτην ἀκριβῶς ὥραν καὶ τέταρτον ἀφίχθημεν πρὸ μικρᾶς πλατείας, μεθ' ἣν ἐξετείνετο τεῖχος ὑψηλόν, λιθόκτιστον καὶ πεπαλαιωμένον, πρὸ τοῦ ὁποίου παμμεγέθης τις σιδηρᾶ πύλη κεκλεισμένη ἑρμητικῶς ἐφαίνετο, καὶ πολὺ ἄνω ταύτης δύο θυρίδες τῆς Μονῆς μετὰ φωτός. Ἐνόμιζον, ὅτι εὑρισκόμην πρὸ φρουρίου τῆς Ἐνετοκρατείας. Ἡσυχία ἀπόλυτος ἐπεκράτει ἐκεῖ, τῆς Μονῆς οὔσης εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ τείχους, καὶ ἐφαίνετο ὅτι πάντες ἐκοιμῶντο.

— Αἴ, τώρα, τί θὰ καμωμεν; ἐρωτῶ τὸν κ. Χλοΐδην.

— Θὰ κρούσωμεν νὰ μᾶς ἀνοίξουν, ἀπήντησε. Καὶ ἀμέσως ἤρχισε νὰ κρούῃ ἰσχυρῶς διὰ τῆς ῥάβδου του, ὅτε μετ' ὀλίγον ἠκούσθη φωνὴ ἔσωθεν, τοῦ θυρωροῦ ἐρωτῶντος «τίς εἶναι».

— Ἡμεῖς εἴμεθα, καλοί, ἀπαντᾷ ὁ κ. Χλοΐδης, ὅτε ὁ θυρωρὸς πεισθεὶς περὶ τούτου φωνάζει μεγαλοφώνως. «Καλοὶ εἶναι καλοὶ εἶναι, δόσε μου τὰ κλειδιά, πάτερ ἡγούμενε».

—Τί καλοὶ καὶ κακοί, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ ἡγούμενος, δὲν τ' ἀκούω ἐγὼ αὐτὰ, τέτοια ὥρα. Ποῖοι εἶναι καὶπῶς ὀνομάζονται; Καὶ ὁ θυρωρὸς μας ἐρωτᾷ ἐκ νέου «πῶς ὀνομάζεσθε»;

—Κατσίνης μὲ δύο φίλους του, ἀπαντᾷ ὁ κύριος Χλοΐδης.

—«Κατσίνης, μὲ δύο φίλους του» ἀνέκραξε καὶ ὁ θυρωρὸς πρὸς τὸν ἡγούμενον.

— Δὲν εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι, λέγει μετὰ θυμοῦ τότε ὁ ἀρχηγὸς τῆς Μονῆς, δὲν ἀνοίγω εἰς κανένα καὶ ἀποσυρόμενος εἰς τὸ ἡγουμενεῖόν του μᾶς ἀφῆκε ἐνεοὺς ἔξωθι τῆς θύρας.

— Αἴ, τώρα, τί θὰ γείνῃ; ἐρωτῶ τοὺς συντρόφους μου;

— Νὰ φάγωμεν καὶ νὰ κοιμηθῶμεν ἐδῶ, ἀπαντᾷ ὁ κύριος Τσηρίδης καὶ τὸ πρωὶ εἰσερχόμεθα.

— Εἶναι ἀδύνατον νὰ γείνῃ τοῦτο, τοῖς εἶπον. Ἀφοῦ ἤλθομεν πρέπει νὰ εἰσέλθωμεν. Καὶ ἤρχισα κρούων διὰ λίθου ἰσχυρότατα τὴν θύραν, ὅτε μετὰ ὀλίγα λεπτὰ ἠκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ τοῦ θυρωροῦ καὶ γυναικῶν τινων ἐλθουσῶν εἰς τὴν θύραν ἐξ ὧν ἡ μία ἀνέκραζε φρενητιωδῶς·

— Εἶναι ὁ ἄνδρας μου, καλέ, ὁ ἄνδρας μου.

— Δὲν εἶμαι ὁ ἄνδρας σου, τῇ ἀπήντησα, ἀλλὰ δημοσιογράφος ἐξ Ἀθηνῶν καὶ εἰπέτε εἰς τὸν Ἡγούμενον νὰ ἔλθῃ ἀμέσως ἐδῶ νὰ συνενοηθῶμεν.

— Εἶναι ἡ γυναῖκα μου, εἶναι ἡ γυναῖκα μου, ἀνέκραξεν ἐν ταὐτῷ ὁ κύριος Χλοΐδης.

Τότε ὁ θυρωρὸς ἔσωθεν ἠναγκάσθη νὰ λάβῃ ἐνεργότερον μέρος καὶ μεγαλοφώνως φωνάζει.

— Πάτερ Ἡγούμενε, ἐδῶ εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι, ἀντρόγυνα καὶ δημοσιογράφοι καὶ σὲ ζητοῦν ἐπιμόνως.

Ἀλλ' ὁ Ἅγιος φαίνεται, ἤθελε ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸν κοιτῶνα του, δ' ἐπροσηύχετο ἴσως ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων, ὅτε ἐπανέλαβον ζωηρότερον τοὺς κτύπους μου ἐπὶ τῆς θύρας, αἱ δὲ γυναῖκες ὠδύροντο κατὰ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ δεσπότου. Ἐπὶ τέλους ηὐδόκησεν καὶ πάλιν ὁ ἡγούμενος νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν τοῦ ἡγουμενείου του καὶ νὰ ἐρωτήσῃ: « Τί θόρυβος εἶναι αὐτός, ἀδελφέ, τί κακὸ εἶναι αὐτό;»

— Εἶναι δημοσιογράφοι ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, τῷ λέγει ὁ θυρωρός.

— Δημοσιογράφοι ἀπὸ τὰς Ἀθήνας; Τί γειρεύουν ἐδῶ; Καὶ ἐν ταὐτῷ ἐπλησίασεν πρὸς τὴν θύραν. Ἡ δὲ κυρία Χλοΐδου τῷ λέγει.

— Εἶναι ὁ ἄνδρας μου, ἀπ' ἔξω.

— Ὁ ἄνδρας σου; Μὰ αὐτὸς μοῦ εἶπεν, ὅτι εἶναι ὁ κύριος Κατσίνης, ἐνῷ ὁ κ. Κατσίνης εἶναι μέσα.

— Εἶμαι ἐγὼ ὁ κύριος Χλοΐδης, Ἅγιε ἡγούμενε, τῷ ἀνέκραξεν οὗτος, εἶπα δὲ Κατσίνης, ὅστις εἶναι ὁ σύντροφός μου μεθ' οὗ κατοικοῦμεν, διὰ νὰ ἐνοήσητε καλείτερον, ἀλλὰ δὲν ἐπεριμένατε νὰ ἐννοήσητε.

Ἐν ταὐτῷ δύο βροντώδεις στροφαὶ ἠκούσθησαν ἐπὶ τῆς θύρας, ἑτέρα μεγάλη σιδηρὰ ῥάβδος ἀνεσύρθη ἐκεῖθεν καὶ ἡ μεγάλη ἐκείνη πύλη ὑπεχώρησε τέλος πρὸ ἡμῶν.

Φ. Π.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Ὁ μηχανισμὸς τοῦ σώματος τοῦ ζώου εἶνε πολυπλοκώτερος τοῦ φυτοῦ καὶ τόσον μᾶλλον, ὅσον τὸ ζῶον ἐντελέστερον ἐστί. Τὸ ζῶον εἶναι μεταβατικὸν καὶ αὐτοκίνητον, τὸ δὲ φυτὸν εἶνε ἀκίνητον, διατηροῦν τὴν ἀκινησίαν του.

Τὸ ζῶον δὲν ἐκμυζᾷ τὰς τροφίμους ὕλας ἐκ τῶν ὀρυκτῶν ὑλῶν, διὰ τὸν ὀργανισμόν του, ὡς ποιεῖ τὸ φυτόν, ἀλλὰ ἐκλέγει ταύτας, αἵτινες δέον νὰ ὦσιν ὀργανικαὶ ἢ ζωϊκαί, προερχόμεναι ἐκ φυτῶν ἢ σαρκῶν ζώων, τὰς ὁποίας ἐπιζητεῖ καὶ διακρίνει ἐκ τῶν πρὸς τροφὴν χρησίμων ὑλῶν.

Πρὸς τὴν λειτουργείαν ταύτην ὑπάρχουσι καὶ ἐν τῷ ζώῳ ὄργανα ἴδια, τὰ ὁποῖα εἰσὶ τετοποθετημένα ἐν ἰδίῳ τόπῳ ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἐνεργοῦν ἀνεξαρτήτως τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως πρὸς χρῆσιν τῆς τροφῆς.

Ὅθεν διακρίνονται καὶ κατὰ τοῦτο δύο εἴδη ἐνεργειῶν, *κίνησις τῶν ἰνῶν καὶ κίνησις τῶν νεύρων*.

Ἡ αὐτοκίνητος δύναμις τῶν ζώων ἐκπηγάζει ἐκ τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως, ἥτις ὁδηγεῖ αὐτὰ πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς τροφῆς. Ἡ δὲ ἐκμύζησις τῶν φυτῶν γίνεται δι' ἰδίων ὀργάνων ἐν τῇ ρίζῃ κειμένων, δι' ὧν εἰσφέρονται αἱ ὕλαι τῶν τροφῶν ἐντὸς τοῦ διοργανισμοῦ, ἔνθα δι' ἰδίας τινὸς δυνάμεως καλουμένης *ἐξομοιώσεως* καὶ ἐκπορευομένης ἐκ τῆς ζωϊκῆς ζωπυροῦνται καὶ καθίστανται ἁρμόδια πρὸς ἐξομοίωσιν καὶ θρέψιν τοῦ φυτοῦ κατὰ τὰ διάφορα μέρη αὐτοῦ. Οὕτω φέρεται ἡ τροφὴ διὰ κυκλοφορίας ἐν ὑγρᾷ καταστάσει εἰς τὰ διάφορα μέρη, ἔνθα ἕλκεται διὰ τῆς ζωϊκῆς συνοχῆς καὶ συσσωματοῦται.

Ἡ τοιαύτη κίνησις τῆς ζωϊκῆς ὕλης διὰ τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως ἐπαυξάνει καὶ ἐλαττοῦται ἀναλόγως τῆς ἐνυπάρξεως ἐν τοῖς πόροις τοῦ φυτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ ποσοῦ ἀβάρους ὕλης θερμογόνου, ἠλεκτρισμοῦ, φωτὸς κλπ. Ὅθεν ἐπειδὴ ἐν πάσῃ μηχανῇ ὅσον ζωηροτέρα εἶναι ἡ κινητικὴ δύναμις αὐτῆς, τόσον ζωηρότερον κινεῖται καὶ ἐκπληροῖ τὸν σκοπόν της, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ φυτοῦ μηχανῆς, ὅσον ἡ αὐτόματος κίνησις τῶν ἀτόμων εἶναι ζωηροτέρα, διὰ τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως, τόσον αὐτὸ εἶναι ζωηρότερον.

Οὕτω γίνεται καὶ εἰς τὰ ζῶα. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα ἐνέργεια τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως ἀποβλέπει τὴν διατήρησιν τῆς ὑπάρξεως, διὰ τῆς δυνάμεως ταύτης—ὅηλ. τῆς διαγνώσεως τοῦ συντελεστικοῦ ὑπὲρ τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως—τὸ ζῶον φέρεται καὶ κινεῖται διὰ τῆς θελήσεως· διότι *ἡ θέλησις* εἶναι ἡ δύναμις πρὸς ἐπιζήτησιν καὶ διάγνωσιν τῶν πέραν τοῦ σώματος τοῦ ζώου χρησίμων πρὸς τὴν ζωήν. Τούτου ἕνεκεν τὸ ζῶον κινεῖται ἀπὸ θέσεως εἰς θέσιν, πρὸς ἐπιζήτησιν καὶ ἀνεύρεσιν τοῦ χρησίμου, ὅπερ διαγιγνώσκει δι' ἐνστίκτου τινος αἰσθήματος τερπνοῦ, ἐν ᾧ τὸ ἐπιβλαβὲς ἀποφεύγει δι' ἀντιθέτου αἰσθήματος. Οὕτως γίνεται χρῆσις τῶν πρὸς λῆψιν ὀργάνων καὶ εἰσαγωγὴν τῆς χρησίμου ὕλης ἐν τῷ στομάχῳ, ἔνθα κατεργάζεται προηγουμένως δι' ἰδίας δυνάμεως τῆς πεπτικῆς καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως πρὸς θρέψιν καὶ ἀντικατάστασιν.

Ὅσον λοιπὸν αἱ ἐκλεγόμεναι ὕλαι εἰσὶν ἐξ ἐντελεστέρας ζωϊκῆς ὑπάρξεως, τόσον εὐκολώτερον γίνεται καὶ ἐν τῷ στομάχῳ κατεργασία πρὸς τροφήν. Ὅθεν, αἱ μὲν ὀρυκταὶ ὕλαι, ὡς στερούμεναι ζωϊκῆς δυνάμεως, εἶνε ἧττον χρήσιμοι τῶν φυτικῶν πρὸς θρέψιν, αἱ δὲ φυτικαὶ ἧττον τῶν ζωϊκῶν.

Φοῖβος.

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Περὶ τῶν ᾠῶν.

Τὰ ᾠὰ συνίσταται ἐκ δύο διαφορετικῶν ὑλῶν, ἐκ τοῦ λευκώματος καὶ ἐκ τοῦ κρόκου.

Τὸ λεύκωμα τρωγόμενον ὑγρὸν ἢ στερεόν, εἶναι πολὺ δύσπεπτον καὶ ὀλίγον θρεπτικόν. Ὁ κρόκος ὅμως, μάλιστα νεαροῦ ὠοῦ, τρωγόμενος βρασμένος ὑπὸ μελῶδη κατάστασιν, ὥστε τὸ λεύκωμα νὰ ἑνῶται μετὰ τούτου, εἶναι πολὺ εὔπεπτος, θρεπτικὸς καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ ἡ ἐξαιρετικωτέρα τροφή, διότι τρέφει πολὺ καὶ ἀφήνει ὀλίγα περιττώματα εἶνε εὐκοίλιος, ὠφελεῖ τοὺς ἐντερικοὺς καὶ ἐν γένει τοὺς πάσχοντας ὑπὸ ἡπατικῶν διαθέσεων. Τὰ δὲ ὑπόλοιπα μετὰ τὴν βράσιν μέρη, ἡμιδιαφανῆ καὶ ἡνωμένα μετὰ ἰξώδους ὕλης, εἰσὶν ἀπορριπτέα, διότι εἰσὶν ἐπιβλαβῆ, ὡς δύσπεπτα.

Ὁ Ὀριβάσιος λέγει, ὅτι διὰ νὰ μὴ πήξωσι τὰ ᾠά, πρέπει νὰ τὰ ἀνακινῇ τις βραζόμενα.

Κατὰ τὸν Ἱπποκράτην δέ, τὰ ᾠὰ τῶν ὀρνίθων τρέφουσι καὶ ἐξογκοῦσι τὸ σῶμα.

Ἐὰν ὅμως ὁ κρόκος διὰ τῆς θερμότητος ἦνε στερεός, τότε ἀποκαθίσταται δύσπεπτος καὶ ἐπιβλαβής. Ὅθεν τὰ σφιγκτὰ καὶ τηγανιστὰ ᾠὰ εἰσὶν ἐπιβλαβῆ. Τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ὁ Αἰγινήτης λέγει· «πάντων δὲ μοχθηρότατα καὶ τηγανιστά».

Ὁ κρόκος μεμιγμένος μετὰ θερμοῦ ὕδατος, σακχάρου καὶ ἀνθονέρου, παράγει γαλάκτωμα, ὅπερ εἶνε ἐξαίρετον θρεπτικὸν καὶ καταπραϋντικὸν διὰ τοὺς ἐρεθισμοὺς τοῦ στήθους· ὀνομάζεται δὲ τοῦτο « *Ὄρνιθος γάλα.*»

Ὁ κρόκος συνίσταται ἐξ ὕδατος, ἐκ λευκώματος, ἐξ ἐλαίου γλυκυτάτου, ἀχρώμου καὶ ἐξ ὕλης τινὸς χρωματιστικῆς. Ὁ κρόκος καὶ τὸ λεύκωμα ἐμπεριέχουσι θεῖον, ἐξ οὗ προέρχεται ἡ θειώδης ὀσμὴ τοῦ ᾠοῦ καὶ τὸ μελάνισμα τῶν ἀργυρῶν καὶ σιδηρῶν σκευῶν.

Τὸ ἅγιον Μύρον.

Αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῷ Εὐχολογίῳ ὕλαι πρὸς κατασκευὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου, εἰσὶν αἱ ἑξῆς:

Ἔλαιον, καθαρόν.

Κόρον, ὕλη εὐώδης καὶ δυσεύρετος.

Ξυλοβάλσαμον, κλάδοι ἀρωματικοί.

Ἐχινάνθη, ἄγνωστον.

Πέπερι, τὸ ἐν χρήσει πέπερι· Τονικόν. Διεγερτικόν.

Σμύρνα, ἄγνωστον.

Στύραξ, ἀρωματικὸν ρητινῶδες. Ἀποφλεγματικὸν καὶ ἐπουλωτικὸν τῶν πλήγῶν φάρμακον.

Μαυροπέπερι, εἶδος πεπέρεως.

Ξυλοκάσσια, ἐλαφρῶς εὐῶδες.

Φύλλα Ἰνδικά, εὐώδη ὡς τὸ γαρούφαλον, δυσεύρετα.

Καρποβάλσαμον, ἄγνωστον.

Κύπειρον, ρίζα ἀρωματική, ὀσμῆς ἀσθενεστέρας τοῦ ζιγγιβέρεως. Φάρμακον διεγερτικόν.

Μητζόκκοκα, ἄγνωστον.

Κελτικόν, ἄγνωστον.

Κασσία μέλαινα, ἄγνωστον.

Καρυόφυλλα, τὸ κοινῶς καρυοφύλλι.

Κάγχρεια, ρίζα ὀλίγον ἀρωματική, δυσεύρετος.

Κινάμμωμον, ἡ κοινῶς κανέλλα.

Ἄσαρον, ρίζα εὐώδης καὶ δυσεύρετος.

Μάκαρ, ἄγνωστον.

Τερεβινθίνη, ρητινώδης ὕλη εὐώδης. *Πετίτον*, ἄγνωστον.

Μυροβάλανος, βάλανος ἡ μυρεψική, ἐξ ἧς τὸ πάλαι κατεσκευάζετο μῦρον πρὸς κοινὴν χρῆσιν.

Σάμψυχον, βότανον εὐῶδες, κοινῶς μαντζουράνα. Διεγερτικὸν τῶν νεύρων.

Δάδανον, ρητινώδης ὕλη ἀρωματική. Διεγερτικὸν φάρμακον. Ὁ χύδην λαὸς τὸ μεταχειρίζεται ὡς ἀντισπασμωδικὸν φάρμακον.

Λίβανος, τὸ γνωστὸν λιβάνι. Ἀποφλεγματικόν.

Στάχον, ἄγνωστον.

Ζιγγίβερι, ἡ κοινῶς πιπερόρριζα καλουμένη. Διεγερτικὸν καὶ τονικὸν φάρμακον.

Ζουτουμπᾶ, ἄγνωστον.

Ἐλέριον, ρίζα δυσεύρετος εὔοσμος. Χρήσιμον ὡς ἄρωμα οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Ἀριστολοχία, φύλλα εὐώδη. Ἀντιπυρετικὸν φάρμακον.

Ἶρις, εὔοσμος ρίζα. Τονικὸν φάρμακον.

Κόχον, ἄγνωστον.

Βαλσαμέλαιον, ἄγνωστον.

Μόσχος, ὁ γνωστὸς ἐξαγόμενος ἐκ θύλακος εὑρισκομένου πλησίον τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τοῦ *μοσχοφόρου* μόσχου.

Λύσεις τῶν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 11—12 φύλλῳ πνευματικῶν ἀσκήσεων.

26 Αἴνιγμα

Βάτος – γάτος

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ κ. Μ. Γιανακάτος ἐκ Κερκύρας, ἡ δεσποινὶς Μαρία Φιλίππου ἐκ Πειραιῶς, ὁ κ. Δημ. Παπόπουλος ἐκ Κων)πόλεως, ὁ κ. Βασίλ. Ἀνθίμου ἐκ Πόρου, ὁ κ. Ν. Σαρόπουλος ἐξ Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ κ. Π. Βαλτὸς ἐξ Ἀθηνῶν.

27 Αἴνιγμα

Δράκων—δράκων

Ἔλυσαν αὐτὸ ὁ κ. Μ. Γιανακάτος ἐκ Κερκύρας, ὁ κ. Δημ. Παπόπουλος ἐκ Κων)πόλεως, ὁ κ. Πέτρος Βαλτὸς ἐξ Ἀθηνῶν, ἡ Κυρία Μελπομένη Ἀθηνάδου ἐκ Ψαρρῶν καὶ ὁ κ. Β. Παπαδόπουλος ἐκ Τριπόλεως.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

30 Αἴνιγμα.

Τῆς ἀρχαίας τῆς Ἑλλάδος
Ἥμην εἷς τῶν βασιλέων
Ἔπεσα ὑπὲρ πατρίδος
Ἀμυνόμενος ὡς λέων
Ἂν τὸ ὅλον μου εἰς δύο
Μέρη ἴσα τὸ χωρίσῃς,
Ἐκ τῶν δύο μου τὸ πρῶτον
Εἰς τὰ ὄρη νὰ ζητήσῃς.

31 Αἴνιγμα.

Λεπτὸς εὐθὺς καὶ ὑψηλὸς
Ἀνέμους διασχίζω.
Φέρω καὶ πτέρυγας λευκὰς
καὶ 'σ τὰ νερὰ βαδίζω.
Ἀμέσως μεταβάλλομαι
ὡς μ' ἀναγραμματίσῃς
Ὡς θρεπτικὸν τῆς γῆς καρπὸν
Τότε νὰ μὲ ζητήσῃς

Ν. Σαχίνης.

ΠΩΣ ΑΣΤΕΙΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΙΝΑΙ

Ὁ μελανωτὴς ἐμελάνωσε διὰ τοῦ κυλίνδρου του τὸ χειρόγραφον τοῦ συγγραφέως, ἐπὶ τούτῳ καὶ χάριν παιδιᾶς.

— Τώρα, οὔτε ἐγὼ δύναμαι νὰ ἀναγνώσω τὸ χειρόγραφόν μου, λέγει οὗτος μετὰ λύπης, παρατηρῶν αὐτό.

— Πλύνω τὸν κύλινδρον μὲ ἔλαιον καὶ τὸν περνῶ πάλιν ἐπὶ τοῦ χειρογράφου καὶ ἀφαιρῶ τὴν μελάνην, ἐπιλέγει ὁ μελανωτής, ἐλπίζων νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν συγγραφέα.

— Καὶ κατόπιν τὸ βίπτομεν εἰς τὸ ὄξος, προσθέτει ὁ ποιητής, εἰρωνικῶς.

— Οὕτω κατασκευάζει ἡ μαμμὰ τὴν σαλάτα, προσθέτει ὁ μικρὸς παῖς, χαριέντως.

Καὶ ὁ παθὼν μειδιᾷ μετὰ πικρίας, ἐνῶ ὁ ἔνοχος ἀπομακρύνεται μετὰ μορφασμοῦ.

Πιστὴ ἀπεικόνισις τῆς ἡμετέρας εἰκόνος.

Καὶ οὕτω οἱ Σῖναι ἀστειεύονται πολλάκις, ἄνευ ἐπεισοδίων.
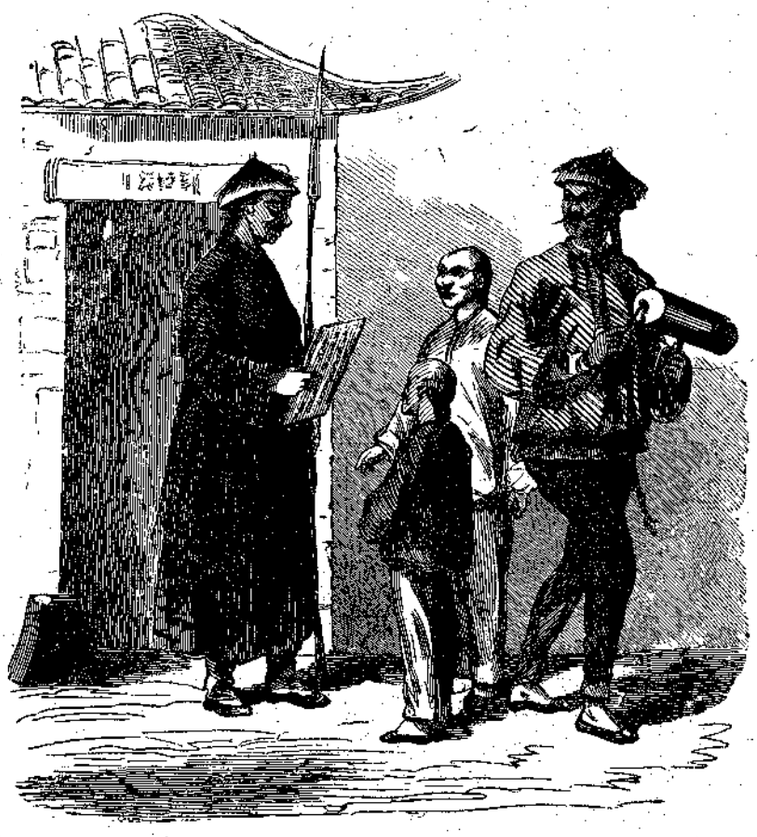
Ροῦς.